

Izhaja vsako sredo. — Naročnina: za celo leto 30 Din, za pol leta 15 Din, za inozemstvo za celo leto 50 Din. — Inserati po tarifu. — Pismenim vprašanjem naj se priloži znamke za odgovor. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. — Plača in toži se v Ljubljani. — Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ulici št. 7. — Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Volitve narodnih poslancev

Predsednik vlade — nosilec državne liste. — Volilno gibanje v Sloveniji. — Postavitev sreskih kandidatov. — Ne nasedajte hujskačem.

Volilni sestanek zaupnikov iz vse Slovenije.

V ponedeljek popoldne se je vršil v Ljubljani v dvorani Delavske zbornice volilni sestanek za Dravsko banovino. Brez ozira na nekdanje politične stranke so bili navzoči najodličnejši in najvplivnejši zastopniki vseh slojev prebivalstva prav iz vseh srezov naše banovine. Posebno veliko je bilo zbranih kmetijskih gospodarjev iz vseh krajev Slovenije.

Sestanek je otvoril in vodil ljubljanski župan dr. Dinko Puc, ki je prisrčno pozdravil iz vse banovine zbrane delegate ter navzoča ministra dr. Alberta Kramerja in Ivana Pucelja, katerima so zborovalci priredili velike ovacije. Dr. Puc in oba ministra so nato poročali o političnem položaju in o volilnem pokretu v Sloveniji.

Z velikim in soglasnim odobravanjem je bila proglašena kandidatura ministrskega predsednika Petra Živkovića za nosilca državne liste. O tem enodušnem sklepu je bil predsednik vlade brzojavno obveščen.

Drugi del sestanka je bil posvečen razgovoru o sreskih kandidatih in njihovih namestnikih. — Po razgovoru, katerega so se udeležili zastopniki vseh srezov, je po kratkih zaključnih govorih obeh ministrov doktor Puc zaključil pomembno zborovanje.

Volilno gibanje.

Volilno gibanje postaja vedno živahnejše, čeprav so sedaj razmere precej drugačne kakor so bile nekdanj. Povsod se ljudje pogovarjajo o kandidatih, a še bolj pa o pomenu volitev, zlasti za našo banovino in za naše kmete.

O kandidatih hočemo tudi mi reči svojo besedo — mogoče bo komu prav prišla, če ne takoj, pa pozneje enkrat.

Menda ga ni danes med nami človeka, ki bi ne poznal železnice in vsak ve, da žene ves vlak parni stroj. Parni stroj pa je silno zamotana zadeva in kdor hoče s parnim strojem ravnati in voziti z njim, ta mora stroj presneto dobro poznati. Kje dobi ta ali oni vozač svoje znanje, to je postranska stvar — za nas, ki se vozimo po železnici, je važno le to, da smo prepričani, da vozač stroj res pozna. Če bi namreč človek ne imel zaupanja v vozačevo sposobnost in znanje, bi se gotovo ne hotel peljati z njim v sigurno nesrečo in pogubo.

Še mnogo bolj kompliciran (zamotan) stroj kakor je parni stroj pri železnici, je pa

Peter Živković,
nosilec državne kandidatne liste.

ustroj državne uprave. Človek bi mislil, da se bodo ljudje tudi pri volitvah tako vpraševali kakor se vprašujejo pred vstopom v vlak: Ali je ta voznik in vodnik, ki se nam ponuja, res tudi sposoben? Ali ve, kaj je država in kaj je državna uprava? Ali nam sploh kdo jamči, da ta ali ta mož res nekaj ve in zna? Ali si je pridobil svoje znanje iz knjig ali s prakso in z lastno izkušnjo?

Taka vprašanja so pri določitvi in izbiri gospodov kandidatov jako važna in zlasti kmetje naj bi nikdar ne pozabili nanja! Samo široka cesta in krepko grlo v gostilni še ni vse, za poslanca pa je to že celo premalo!

Mi stojimo danes pred težko, naravnost pred zgodovinsko odločitvijo: vprašanje je namreč: ali naj bredemo še po starem blatu in gnoju naprej ali pa naj jasno in glasno povemo, da hočemo enkrat imeti v parlamentu namesto brezplodnega prepiranja resno in stvarno gospodarsko delo? Za našo državo je sedaj edino in glavno vprašanje, ali hočemo gospodarsko ozdraveti in se gospodarsko okrepiti ali ne? Kaj mi pomaga najlepše »klerikalstvo« ali karkoli že, če je pa moj želodec lačen, rodbina sestrada, žep pa prazen? Glavna stvar za telesno življenje je kruh — tega nam pa strankarsko prepiranje in zabavljanje ne more dati!

Zavedajte se torej tega, da boste 8. novembra odločevali jasno in javno: Ali hočete

kruh? Ali hočete gospodarsko delo? Ali pa hočete svojo gospodarsko propast in pogin? Ali je odločitev o tem težavnem zlasti za vas, ki trpite in stradate?

Kdor pa se hoče gospodarsko dvigniti in napredovati, ta mora tudi sam sodelovati. Je sicer čisto prijetno takole na spomlad leno sloneti ob plotu in gledati v senci, kako se ubogi kmet muči na solncu. Spomlad pa ni večna, ampak enkrat pride tudi jesen, ko kmet plod svojega dela pobira. Takrat bi se marsikak spomladanski lenuh rad približal k polni kmečki mizi in tudi jedel — toda, kaj bo kmet naredil? Ali ne bo lenuha napodil in nagnal?

To bo veljalo tudi za našo banovino in za naše kmete. Lenuh bo stradal in sicer po pravici, jedel pa bo tisti, ki bo pomagal pri delu! Tako je vedno bilo in tako bo ostalo tudi sedaj. To si zapomnite za 8. november!

Ne verujte lažnim besedam!

Vsaka volilna borba ima to lastnost, da se v nji ne bori samo načelo proti načelu, ampak boriti se mora vselej tudi poštenje proti nepoštenju in resnica proti laži in obrekovanju.

Najhujša je v volilnih borbah pač laž in izmišljotina. Posebno hude so tiste laži, ki jih nasprotnik ne izreče javno, ampak ki jih nalašč širi na skrivaj, od ušes do ušes in od ust do ust. Tako dobro narejena in skrivnostno povedana laž vedno najde svojo odprto pot in ljudje ne verjamejo niti na verske resnice tako sveto kakor na dobro postavljene laži.

Vsak, kogar dandanes pripelje pot na kmete, dobro ve, kaj mislimo. Kar se dandanes vse širi po kmetih in med kmeti, je sicer res kar za obtipati na debelo zlagano in jasno preračunano samo na beganje ljudi pri volitvah, ampak — ljudje verjamejo!

Navadno pravijo ljudje »Slišal sem«; ali pa »Pravijo«; ali pa »Tam so govorili«. Tako se poskušajo razni lažnivci same sebe zavarovati.

Tako »zavarovanje« pa ne sme nikomur pomagati. Zato pravimo kmetom:

Kadar nam bo začel kdo nekaj šepetati na uho ali pa se bo zavaroval s »pravijo«, takrat vsakemu takemu figa-možakarju in strahopetcu stopite pogumno na prste in ga vprašajte: Kdo je to rekel? Kedaj? Kje?

In če vam na vaše energično vprašanje ne bo vedel odgovora, takrat mu zabrusite v obraz besedo: Brate, ti lažeš!

Žnidaršič R.:

Vprašanje zavarovanja proti požaru

S tem vprašanjem bi se morali pečati pravzaprav juristi, ker spada to v njihovo področje. Vendar ne bo odveč, ako osvetlim to zadevo s stališča kmeta.

V zadnjem času sta se dogodila tukaj dva slučaja (namreč meni osebno znana), ki sta me nagnila na to, da sem začel o tem vprašanju razmišljati. Pred dobrim letom je pogorel posestnik, ki se je bil zavaroval v dobi največje inflacije za 88.000 Din. Zavarovalnica mu je priznala, kljub temu, da mu je pogorel ves zavarovani imetek, in nato tudi izplačala odškodnino za vso škodo samo 26 tisoč Din. Drug slučaj se je pripetil pred dvema mesecema. Posestnica je imela zavarovana svoja gospodarska poslopja z vsem stalnim inventarjem za 52.000 Din, odškodnine prejme za škodo 22.000 Din, čeprav je tudi njej pogorel ves zavarovani imetek. Kako je to mogoče, da je prvi posestnik prejel samo 29,5 odst., drugi pa tudi samo 42,3 odst. zavarovane vsote, čepravno je zavarovalnica v prvem slučaju sprejela ob sklepu pogodbe nase obveznost, da izplača 88.000 Din, v drugem pa 52.000 Din. Oba zavarovanca sta plačevala tudi premije, prvi za 88.000 Din, drugi pa za 52.000 Din. Na ta način si je zavarovalnica prihranila pri izplačilu prvega oškodovanca celih 62.000 Din, pri izplačilu drugega pa 30.000 Din, v obeh slučajih tedaj 92.000 Din in sta naravno, oba oškodovanca prikrajsana tudi za to visoko vsoto. Za navadnega povprečnega človeka je tak postopek po vsem nerazumljiv. Če sem sprejel nase obveznost, da izplačam v danem slučaju določeno vsoto, moram to svojo obveznost tudi izpolniti v celoti, delna izpolnitev te obveznosti bi imela za posledico, da me drugi pogodbenik pri sodišču toži za izpolnitev obveznosti v celoti. Tudi v teh slučajih sta bili pogodbi povsem jasni, Zavarovalnica bi imela izplačati 88.000 (52.000), posestnika pa plačujeta premije, določene od zavarovalnice same za ti vsoti.

In vendar je bil zavarovanec kljub tej jasni pogodbi oškodovan v obeh slučajih za več kot enkratno vsoto! Zavarovalnica se je bila namreč oprla na svoja pravila, ki pravijo, da se izplača samo dejanska škoda. To je zavarovalnica tudi ugotovila, pristavila pa pri tem, da ima zavarovanec pravico, določiti si svojega zastopnika-strokovnjaka, ako misli, da mu je bila odmerjena prenizka odškodnina. Do tu bi še šlo, a prav tu začenja za zavarovanca težava. On ve, da tudi v slučaju tožbe ne bi mogel zavarovalnice

prisiliti, da mu izplača pogojeno zavarovano vsoto v celoti in sicer zaradi družbenih pravil. Po glavi mu brni skrb za obnovo poškodovanega objekta, ve, da se bo moral zadolžiti, ali naj si poleg tega nakoplje na glavo še dražje pravdne stroške? V nekaki onemogli resignaciji pusti vse skupaj pri miru, in zavarovalnica obdrži nazadnje prav. A vendar tudi v tem slučaju nima prav. Ako je prejela premije za 88.000 Din, izplačala pa samo 26.000 Din, tedaj je povsem jasno, da je prejela previsoke premije — v tem slučaju previsoke za celih 71,5 odst. Zavarovalnica to dobro ve, a je njen zastopnik zahtevo zavarovanca po vrnitvi preveč vplačanih premij gladko odbil.

Tista določba zavarovalničnih pravil varuje zavarovalnico pred eventualnim oškodovanjem, zavarovanca pa tista določba redno oškoduje. Recimo, da si danes postavim hišo, jo popolnoma nanovo opremim ter se obenem zavarujem za 100.000 Din, to je za tako vsoto, kot me je vse skupaj stalo. Zavarujem se pa z namenom, da si v slučaju požara lahko vse obnovim v istem stanju, kot je sedaj. Ako mi pa vse skupaj že po 8 dneh pogori, že ne prejmem več 100.000 Din, ampak manj, ker računa zavarovalnica obrabo vseh zavarovanih objektov. V tem slučaju sem plačal samo eno premijo. Ako mi pa vse skupaj pogori čez 50 let, dobim pa kot odškodnino samo nekakih 30.000 Din, ali pa še manj. Kako naj si s tem denarjem postavim tako domovanje, kot sem ga imel? In vendar sem pričakoval s tem, da sem v pogodbi vedno obnavljal isto zavarovano vsoto, da si bom lahko dom na novo postavil.

Ne zadosti tega! Vedno sem se moral še otesati zastopnikov (agentov) iste zavarovalnice, ki so me vedno skušali prepričevati, da je moj dom vreden veliko več kot 100.000 Din, ter me silili naj se višje zavarujem. Ako sem se pa agentu podal v dobri veri — in zvišal zavarovano vsoto na 150.000 Din, trpim občutno škodo, čepravno je izstavila pogodbo v moje dobro.

Kaj se vam zdi, gospodje pravniki, ali bi ne bila v tem slučaju zavarovalnica primorana plačati cele zavarovane vsote?

Napisal sem vse to, ker lahko dnevno vidim, kako se kmetom tudi tu godi krivica. Te krivice pa ni sam kriv, ampak kriva je zakonodaja. Čas bi bil, da bi se v tem oziru izdal in uveljavil nov zakon, ki bi kmeta ščitil.

Vinarska kriza

Rešiti se bo morala, kajti brez njene rešitve ni gospodarskega ozdravljenja Dravske banovine. Vinogradništvo je bilo gospodarski stebel večjega dela banovine, ono je vzdrževalo našega malega kmeta in zaposlilo nebroj kmetijskih delavcev in bajtarjev. Z izkupičkom vina je naš mali kmet kril vse izdatke: plačal je davke, zavarovalnine, oblekel sebe in družino, zraven tega je pa še kaj malega investirjal na napredek njegovega gospodarstva. Brez rešitve vinarske krize si ne morem predstavljati aktivno gospodarstvo banovine.

Mnogo spodbude in predlogov je že stavilo vinarsko društvo, banovina je že pokazala skrb za vinogradništvo, država pa tudi, ko je znižala državno trošarino za 100% in

upeljala premije, ki jih plačuje za izvoženo vino. Kljub vsem dosedanjim ukrepom ni čutili najmanjšega zboljšanja. Naloga centralne vlade mora biti, da to uredi. Verujem, da se bodo razmere vinogradnikov zboljšale, vendar se bojim, da še ne prav kmalu, kajti vinska kriza je v zvezi s svetovnimi gospodarskimi in socijalnimi prilikami, ki se pa kakor kaže še ne bodo tako kmalu zboljšale. Treba je torej stopiti k samopomoči. Ta samopomoč krize sicer ne bo rešila, lahko jo pa vsaj nekoliko omili. K izboljšanju bi lahko mnogo pripomogle vinarske zadrage. Žal, da je zadruga misel med našim ljudstvom še tako majhna, da je z njo skoraj nemogoče priti do zadrug, ki bi bile zmožne izvršiti kako obširnejšo akcijo. Tudi če bi obstojal večji zmi-

Najbolje kupite

nogavice in rokavice za moške, ženske in otroke, pletenine, maje, jumperje in puloverje, žepne robce, kravate, ovratnike, srajce, gumbke, čipke in vezene, volno in bombaž, ročne torbice, aktovke, dežnike, vse potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, sedlarje in tapetnike **le pri**

Josip Petelinc

Ljubljana (za vodo)

sel za zadrage, bi jih ne bilo mogoče uresničiti, ker stoji naš vinogradnik danes tako slabo, da bi ne zmozel potrebnega kapitala.

Kar pa ne more ali ne zmora sam, to bi naj napravili zavodi in ustanove, ki so namenjene kmetu, ali pa ki obratujejo z njegovim denarjem. V poštev bi prišla Kmetijska družba, Zveza slovenskih zadrug, Zadruga zveza, denarni zavodi, Ekonom in tudi podeželske posojilnice. Ti zavodi naj bi donesli potrebni kapital, s katerim bi zaduga začela obratovati. Za začetek bi se morda začelo s točenjem vina na drobno in sicer na ta način, da se otvorijo točilnice vina za stoječe goste. Najeli bi se v to svrhu točilni lokali v mestih — najprej v Ljubljani — na najprometnejših krajih, križiščih cest ali v bližini večjih tovarn. Tam, kjer bi pa primernih lokalov ne bilo, naj bi se pa postavili majhni in ceneni paviljoni. Zadruga naj bi delala brez dobička in nastavila cene po kalkulaciji: nakupna cena + trošarina + režija + amortizacija inventarja = prodajna cena. S tem bi bilo omogočeno vsakomur, tudi tistemu, ki si vina po gostilnih cenah privoščiti ne more, da popije tu pa tam eno merico za okrepitev po nizki ceni. Saj bi se vino lahko točilo četrt litra po Din 1,75 do Din 2. Namen teh točilnic bi bil okrepitev mimoidoščih ter bi se tam le redkokedaj pijačevalo, ker bi ne bilo prilike za posedanje. Te točilnice bi tudi ne bile konkurenca gostilničarjem, ker gostilniški gost hoče imeti vsaj to komoditeto, da se vsede. Tovarniški delavec, ki gre od dela, jo pa navadno tudi ne zavije v gostilno, mimogrede, stoje bi se morda le okrepeval. Režija teh točilnic bi bila majhna, kajti v vsaki točilnici bi zadostovala ena sam oseba. Potrebna bi bila le še ena klet, ki bi te točilnice zalagala z vinom. Pozneje bi se lahko obrat razširil in zalagal okoliške in podeželske gostilne. Pri tem bi pač morda nekoliko utrpeli nekateri vinski trgovci, do katerih pa nimam posebno občutljivega srca, ker vem, da slovenskemu vinogradniku ne koristijo s tem, da vozijo vino iz vseh krajev, ki se potem po gostilnah toči kot pristen štajerc ali dolenc, v zvezi s temi je pa le toliko, da se je vino vozilo po železnici po štajerski in kranjski dolini ob Savi. Vem, da uvozijo samo ljubljanski vinski trgovci mnogo vagonov vina in vem, da v gostilni skoraj nihče ne zahteva banačana ali hrvača in da se vse vino proda kot domače vino. Ni moj namen omalovaževati ali pa bojkotirati vina izvirajoča iz drugih banovin, vendar naj se to vino prodaja pod praviimi imeni.

Resnica je, da s tem vinarska kriza ne bo rešena, vendar bo marsikateri vinogradnik prodal svoje vino, medtem ko bi ga drugače ne bil. Dravska banovina, kot v prehrani pasivna, mora že itak mnogo denarja izdati za moko in druge, nepotrebno je pa da izda morda 10 milijonov dinarjev letno za uvožena vina. Razmotrivajoč ta položaj bodo pač morali merodajni krogi to upoštevati in ustanoviti zavod, ki bo vodil prodajo vina od producenta do konzumenta. J. O.

Zakon o volitvah senatorjev

Dravska banovina voli štiri senatorje. — Volilno pravico imajo samo narodni poslanci, banski svetniki in občinski načelniki (župani).

»Službene novine« od 2. t. m. objavljajo zakon o volitvah senatorjev. V naslednjem posnemamo glavna določila tega zakona: Senatorji se volijo za dobo 6 let. Volitve senatorjev pa se vrše po volilnih enotah; vsako tako enoto predstavlja vsaka banovina, ki voli na vsakih 300.000 prebivalcev ene senatorja. Dravska banovina voli torej 4 senatorje. Volitve se vrše istega dne po vsej državi in sicer povsod tam kjer je sedež banovinske uprave. Volitve so neposredne in javne ter se vrše tudi po volilnih imenikih, ki jih sestavi za vso banovino okrožno sodišče na sedežu banske uprave. Volilno pravico imajo: 1. narodni poslanci dotične banovine; 2. vsi banski svetniki do-

tične banovine; 3. vsi predsedniki občin dotične banovine. Za senatorja je lahko izvoljen vsak državljan, ki je izpolnil 40. leto ter govori, čita in piše narodni jezik. Nihče pa ne more biti istočasno senator in narodni poslanec.

Za prve volitve senatorjev je merodajno ljudsko štetje iz l. 1931. Na podlagi izida tega štetja bo imela Dravska banovina 4, Savska 8, Vrbaska 3, Primorska 3, Drinska 6, Zetska 8, Moravska 5, Vardarska 6 in Beograd 1 senatorja. Skupno bo torej izvoljenih 47 senatorjev. Ker ima po ustavi kralj pravico imenovati prav toliko število senatorjev, bo štel prvi senat kraljevine Jugoslavije skupno največ 94 senatorjev.

Kaj nas uče češkoslovaške občinske volitve

Težka gospodarska kriza, ki mori danes ves svet, tudi češkoslovaški državi ni prizanesla. Zato je češka javnost upravičeno polagala največjo važnost na izid občinskih volitev, ki so bile razpisane za 27. september t. l. Pripisovala je namreč tem volitvam poleg običajnega občinsko-gospodarskega v polni meri tudi splošen političen pomen, katerega se navadno občinskim volitvam ne pripisuje. Z ozirom na težko gospodarsko krizo naj narod delo posameznih strank v parlamentu poredno odobri ali obsodi na ta način, da glasuje pri občinskih volitvah za kandidate izvestne stranke. Vse stranke so to v svojih volilnih proglaših odločno povdarile in zato se je tudi ves volilni boj vršil v znamenju političnega prestiža.

Nastalo je vprašanje: Ali bo zmaga zdrava razsodnost izobraženega in naprednega češkega ljudstva, ki pozna globoke vzroke sedanjosti svetovne krize in se predobro zaveda, da se da ta kriza ozdraviti le z resnim, poštenim in ustvarjalnim delom, za katerega pa je treba nositi tudi polno odgovornost, čeprav je ta odgovornost v teh težkih časih vse prej kot lahka in prijetna — ali pa bo ta razsodnost podlegla vplivu raznih demagogov, ki skušajo izrabiti težke gospodarske razmere v svoje špekulativne strankarske svrhe. Priznati je treba, da so ti slednji imeli razmeroma mnogo lažje stališče, saj danes že ni človeka, ki bi sam bridko ne občutil težav svetovne krize. Treba je bilo samo nekaj »šlagerjev«, s katerimi se vsa krivda vrže na one, ki so v vladi in ki delajo, pa je velika verjetnost, da se človeka pridobi. Skratka; tla so bila nad vse pripravna za demagogijo. Baš zato se je izid volitev nestrpno pričakoval.

Češki narod se je izkazal treznega: dal je polno zaupanje onim, ki pod težo izredne odgovornosti ustvarjajo in gradijo, v prvi vrsti češki kmetijski stranki, ki je tudi iz teh volitev izšla kot daleko najmočnejša stranka v državi. Značilno je dalje dejstvo, da so one stranke, ki so skupno s kmetijsko stranko v vladi, ohranile svoje položaje, medtem ko so one, ki so v opoziciji, kljub vsej demagogiji zelo znatno nazadovale. Češka kmetijska stranka kot najmočnejša je dobila nad 1.300.000 glasov, češka socijaldemokratska stranka kot druga najmočnejša komaj 900.000, torej 400.000 glasov manj! In to v državi, ki ima visoko razvito industrijo.

A ne samo to. Še važnejša se nam zdi druga okolnost, ki je dala tem volitvam svoj poseben pečat. Češka kmetijska stranka je pozvala ljudstvo na kmetih, naj se v teh težkih

časih združi in složno deluje za dobrobit češkega podeželja. Zato naj se sporazume in postavi v vsaki občini samo po 1 kandidatno listo. Nasprotniki so napeli vse sile, da bi to preprečili, pa vendar: skoro 5000 podeželskih občin od 11.500 je postavilo samo po 1 kandidatno listo, tako da so volitve sploh odpadle. In od teh 5000 občin je imelo dve tretjini občin samo listo kmetijske stranke, ostala tretjina pa kmetijske stranke skupno z drugimi. Nasprotniki složnega dela na deželi niso torej niti toliko uspeli, da bi v teh občinah postavili svojo listo! Češki kmet je s tem odločno povedal, da hoče mirno in složno delati, ker ve, da mu samo tako delo more prinesiti rešitev iz težkih razmer.

Zdrav in napreden češki narod je sam poskrbel, da mu ni treba izrednih mer, kakor so bile potrebne pri nas. Zato je izid čeških občinskih volitev podučil tudi za nas tembolj sedaj, ko smo pozvani, da si zopet sami urejamo svoje državno gospodarstvo: Vsi in složno na pošteno ustvarjalno delo, pa bo kriza naše države kaj kmalu rešena!

Znižanje banovinskega proračuna.

Ban Dravske banovine dr. Marušič je znižal proračun izdatkov Dravske banovine za 10 odstotkov ali 117 milj. Din. Sedanje postavke v posameznih poglavjih so sledeče (v oklepajih prvotni proračun): centralni urad 12 (124), kmetijski oddelek 14 (157), prosveta 59 (68), tehnični oddelek 336 (354) socialna politika 234 (273), trgovina in industrija 27 (32) agrarne operacije 067 (077), banovinski dolgovi 56 (8). Nadalje se je proračun banovinskih dolgov znižal z zmanjšanjem anuitet banovinskih posojil za 1 milj. Din in stroškov za obveznosti bivših okrajnih samouprav za 12 milj. Din.

Podpore za nabavo kmetijskih strojev. Kraljevska banska uprava objavlja, da so v proračunu za leto 1931/32 v svrhu nabave kmetijskih strojev predvidena denarna sredstva že skoro izčrpana. Vsled tega se opozarjajo občine, kmetijske korporacije, naj ne vlagajo v svrhu subvencij za nabavo kmetijskih strojev nobenih prošelj več, ker se vsled pomanjkanja denarnih sredstev v tem proračunskem letu ne bodo mogle vpoštevati.

**Okusna in zdrava je
»Kolinska kava«**

Po svetu

V svetovni politiki stoji še vedno v ospredju

REŠEVANJE HUDE SVETOVNE GOSPODARSKE KRIZE,

ki zajema vedno širše plasti naroda po vseh državah. Svet se v gospodarskem oziru kar ne premakne naprej; vse stoji nepremično. Na eni strani vidimo silne zaloge blaga, na drugi pa strahovito pomanjkanje — v tem dejstvu tiči jedro najhujše moderne bolezni.

Z gospodarsko krizo se bavi v svoji zadnji okrožnici tudi papež, ki opominja premožne kroge vsega sveta, naj (v svojem lastnem interesu! op. ur.) pomagajo bednim in brezposelnim ljudem.

Zaradi gospodarske krize se maje tudi vsa angleška narodna vlada in ni izključeno, da bodo imeli v Angliji kmalu nove volitve. Položaj v Angliji ni rožnat, ker so se začele zaradi padca funta cene blaga dvigati. Vsled draginje pa je prišlo že v raznih angleških mestih do hudih nemirov.

Omajala se je do neke mere tudi vlada

V NEMČIJI,

kjer je odstopil minister za vnanje zadeve dr. Curtius. Nemška vlada se mora boriti doma z velikimi težavami, ker se ji še ni posrečilo doseči znatnih uspehov glede rešitev vprašanja vojne odškodnine. Tega kočljivega vprašanja tudi na nedavnem sestanku francoskih in nemških državnikov Berlinu niso rešili. Zato pa se v Nemčiji zopet krepi radikalno-nacionalna struja, ki noče o plačevanju reparacij nič slišati.

Gospodarska kriza v Evropi pa je začela pretresati tudi

ZEDINJENE DRŽAVE.

Brezposelnost v Ameriki je že itak velika, še večja pa bo, če bo angleško gospodarstvo preveč trpelo, ker so gospodarske vezi med obema državama zelo tesne. Da najde izhod iz tega težavnega položaja, je povabil predsednik Zedinjenih držav Hoover v Ameriko predsednika francoske vlade Laval, da se z njim razgovori o možnostih, da se gospodarska kriza po vsem svetu oblaži. Istočasno pa se vrše živahne konference v vseh državnih središčih od krize najbolj prizadetih dežel, da zavarujejo svoje koristi na francosko-ameriški konferenci.

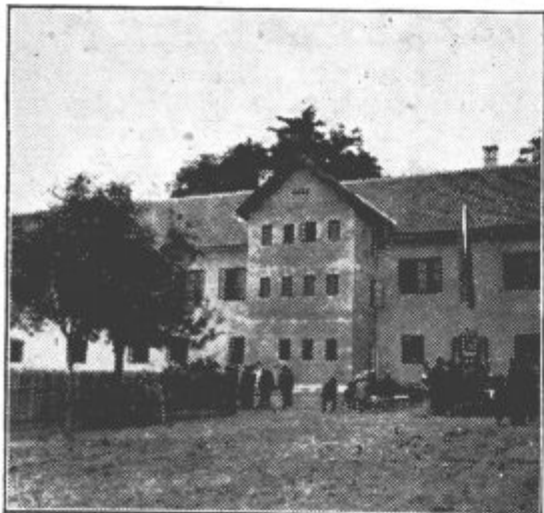
V sosedni

AVSTRIJI

se pripravljajo na volitve predsednika avstrijske republike. Položaj v Avstriji tudi ni posebnost razveseljiv ker so morali državni proračun skrajšati, sicer ne dobe zaželenega posojila.

Nova šola v Gornji Lendavi

Otvoritev nove narodne šole v Gornji Lendavi. V poslopju, kjer so stoletja gospodovali ogrski magnati, se nahaja danes nova jugoslovanska šola, ki so jo ustvarili poleg nacionalnega hotenja, rodoljubje in požrtvovalnost. Ono isto poslopje, nekdanje središče vsega nasilja, bo odslej izžarišče olike in prosvete, ki naj pomore kmečkemu na-

Lepo poslopje narodne šole v Gornji Lendavi.

rodu v slovenski krajini do boljšega in lepšega blagostanja. Uvidevnost vseh činiteljev je omogočila hitro in namenu odgovarjajočo izdelavo novega šolskega poslopja, katero tvori renoviran trakt prizidka nekdanje graščine. Gospodu Ferdo Hartnerju iz Murske Sobote gre v prvi vrsti hvala, da je z odstopom poslopja omogočil rešitev perečega vprašanja v Gornji Lendavi in okolišu, nujna je bila potreba po šolskih prostorih z dovolj zraka in svetlobe. Banska uprava je akcijo šolskega odbora, ki mu načeljuje gornje-lendavski župan, podprla s podporo 50.000

Slavnostno zborovanje ob otvoritvi šole v Gornji Lendavi. Od leve na desno: zastopnik Sokola geom. Pertot, Ferdo Hartner, šolski nadzornik, dr. Vagaja, ravnatelj gimnazije in Murski Soboti, sreski načelnik dr. Lipovšek.

dinarjev. G. banu, podbanu in načelniku prosvetnega oddelka so bile ob priliki otvoritvene svečanosti odposlane zahvalne brzojavke. Prinašamo slike šole in svečanosti, ki je zbrala narod vsega okoliša in Gornje Lendave. Slavnosti so prisostvovali g. sreski načelnik, šolski nadzornik, zastopnik Sokola ter številni odlični gostje iz Murske Sobote. Po blagoslovu so bile odposlane udanostne brzojavke Nj. Vel. Kralju ter predsedniku vlade Petru Živkoviću. Pridružujemo se želji, izraženi s strani vseh govornikov, naj bi iz šole pod vodstvom g. nadučitelja Tomosija prihajala mladina kremenitega značaja, dostojnega ponosa in trdne jugosl. zavednosti.

Narodni običaj v Slovenski Krajini. Mladina ima privezan na vrvi kolač, katerega nihajočega jedo.

Dopisi

Predgrad ob Kolpi. Tu v Predgradu ob Kolpi so ostali zgodovinski spomini od tedaj, ko so bili pred 60. leti razni uradi. Od teh sta ostala edino še dolgo let zdravnik in takozvani civilni dacarji, drugi so se pa priklopili Črnomlju. Finančna kontrola je ostala tu do priklopite Bele Krajine k Savski oblasti. Ker je sedaj na veliko zadovoljstvo ljudstva Bela Krajina priklopljena Dravski banovini, bi bilo silno potrebno vrniti finančno kontrolo Predgradu, ker je sedež iste na Vinici neprimeren in preveč oddaljen.

Sv. Jurij ob juž. železnici. Na banovinski kmetijski šoli se je dne 27. septembra zaključilo šolsko leto 1930-31. Prejšnje dni so se vršili pod predsedstvom načelnika gosp. Podgornika zaključni izpiti, ki so jih učenci, bilo jih je 34, prestali s prav dobrim uspehom. Novi učenci, predvidoma jih bo 36, pridejo na šolo dne 8. oktobra. — Letošnja sadna letina je prav ugodna. Kmetje vozijo voz za vozom, od blizu in daleč lepa jabolka na kolodvor. Cene jabolkam so pri nas sicer zelo nizke 1 Din do 1-50 Din, a kaj hočemo, ko pa denarja tako zelo primanjkuje in ne moreš z lahko do njega. Zopet se vidi, kako nujno potrebna bi bila kmetiska organizacija, ki bi posredovala med kmetom in kupcem ter tako izločila razne posredovalce, ki tiščijo radi večjega lastnega zaslužka cene navzdol. — V nedeljo 11. oktobra imamo v šoli sadno razstavo, ki naj pokaže nam samim, a tudi kupcem, koliko lepega sadja premore naš kraj.

Frankolovo. Dne 3. oktobra je tukajšnji posestnik Matija Potočnik branal njivo z vpreženim triletnim bikom. Ko pridea na konec niive, se bik zažene v Potočnika ter ga vrže v 20 m globok prepad. Za njim skoči bil z vpreženo železno brano in ga začne tlačiti, da mu je zlomil dvakrat levo roko, tri rebra in levo nogo, brana pa ga je poškodovala na glavi. Bika niso mogli drugače ukrotiti da so ga ustrelili. Bik je imel čistega mesa 430 kg in so mu mesarji dajali le po 1000 Din za njega, tako so mesarji hoteli še nesrečo izkoristiti. Potem so ga domačini pokumili po 6 Din kg. Potočnika so z rešilnim avtom pripeljali v celisko bolnico.

Tekma koscev v Št. Rupertu. V nedeljo dne 13. sept. t. l. je priredilo Društvo kmetijskih fantov in deklet — Zimzelen v Orlivasi tekmo koscev na travniku g. Kapusa v Št. Rupertu. Kakor lansko leto tako nam tudi letos vreme ni bilo naklonjeno in smo z vsemi pripravami začeli šele v nedeljo zjutraj tako, da vsega nismo mogli izvršiti kakor

smo si bili zamislili. Vkljub temu je bil obisk prav lep, dasi bi bil pri lepem vremenu mnogokrat večji. Kosci in grabljice so se zbrali pred društvenim lokalom v Orlivasi, odkoder so z godbo na čelu odkorakali na tekmovalni prostor. Po prihodu koscev in grabljic so si kosci izžrebali pasove (11 po številu) v izmeri 30×5, nakar se je tekma pričela. Ocenjevalna komisija, ki so jo tvorili tovariši: šolski upravitelj Josip Jarh, Filip Korun, Josip Kapus in Franc Plaskan, je prisodila prvo mesto tov. Francu Kronovšku, drugo Francu Platterju, tretje Antonu Brateu, četrto Antonu Škrubeju i. t. d. Precejšnjo pozornost so zbujale tudi tovarišice grabljice, ki so nastopile v lepih narodnih krojih. Vse navzoče goste je pozdravil in se jim zahvalil za obisk predsednik tov. Ivan Kronovšek, ml. in jim tolmačil pomen in namen kmetско - mladinskih prireditvev. Po tekmi se je vršila na istem mestu veselica, ki je prav lepo uspela, le da je bilo vsled vednega deževja precej hladno. Prireditvev so posetili tudi tovariši in tovarišice iz Zg. Hudinje pri Celju, za kar se jim na tem mestu prav iskreno zahvaljujemo, kakor tudi ocenjevalni komisiji, g. Kapusu za travnik in vsem drugim, ki so nam pri prireditvi pomagali. Zahvalo smo dolžni tudi vsem cenj. tvevdkam, ki so nam podarile nagrade za kosce.

V Slovenjgradu beležijo pretekli teden kot teden nesreč in nezdod. Največ nesrečnejšev si je zlomilo roko ali nogo, eden je padel pri obiranju hrušk z drevesa, neka delavka si je hudo opekla nogo, eden se je z urezom zastrupil. Največ nezgod se je primerilo pri obiranju in spravljaju sadja.

V Kosezah so dobili v osebi nekega Janca Mlinarja, ki je do nedavnega služil neke v Avstriji, pravega puščavnika. Mož se je naselil v zidovju starega gradu, kjer pridno razkopava notranjost podzemnega gradu. Malo verjetno je, da bi našel zaklad; bržkone bo zima prekinila njegovo delo.

Pri boleznih sra in poapnenju žil, nagajenosti h krvavitvam in napadih kapi zasigurava »**Franz Josefova**« grenčica lahko izpraznjenje črevesa brez vsakega napora. Znanstvena opazovanja na klinikah za bolezni krvnih cevi so izkazala, da služi »**Franz Josefova voda**« posebno starejšim ljudem. **Franz Josefova voda** se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Nova ureditev zdravstvene službe. Kraljeva banska uprava dravske banovine razglasa: Pravkar je objavljeno imenovanje banovinskih zdravnikov za združene zdravstvene občine dravske banovine, kot to predpisuje zakon o zdravstvenih občinah. S tem je prenehala dosedanja institucija okrožnih zdravnikov. Novi zdravniki združenih zdravstvenih občin se plačujejo iz banovinskega proračuna. Istotam poravnava banovina tudi vse materialne stroške za zdravljenje ubožnega prebivalstva, dočim so dosedaj vse te stroške morala nositi zdravstvena okrožja, ki so v to svrhu pobirala posebno zdravstveno doklado. Ta doklada je na osnovi banovinskega proračuna odpravljena. Nova ureditev zdravstvene službe na deželi pa pomenja za prebivalstvo banovine znatno razbremenitev tudi v drugem pogledu. Na temelju zakona o zdravstvenih občinah je ban izdal uredbo o zdravniški tarifi zdravnikov samostojnih in združenih zdravstvenih občin dravske banovine, po kateri so banovinski zdravniki obvezani brezplačno zdraviti siromašno prebivalstvo, manj premožne, to je one, ki ne plačujejo nad 1000 Din neposrednih davkov, pa po minimalni zdravniški tarifi. Z uveljavljenjem minimalne zdravniške tarife je postala redna zdravniška pomoč omogočena vsem slojem prebivalstva, zato se bo zdravje ljudstva okrepilo. Banovinski zdravniki sodelujejo pri asanacijah, pospešujejo higijeno in v splošnem skrbijo za zdravstveno prosveto prebivalstva svojega okoliša.

Novice

Ako ste prejeli od uprave kmetškega lista opomin za poravnavo naročnine, Vas prosimo, tudi tem potom, da ne odlašate s plačilom.

Nj. Vel. kralj v opustošenih krajih. Pretekli teden je Nj. Vel. kralj v spremstvu predsednika vlade, egiptovskega konzula, bana vardarske banovine in adjutanta obiskal težko opustošene kraje južne Srbije. Predvsem se je mudil v vaseh Belo Selo, Biravo, Mirovica, Rajkovića in Valandovo. Ljudstvo je povsod prirejalo kralju tople ovacije.

Za prebivalstvo pasivnih krajev sta darovala Nj. Vis. knez Pavle 20.000 Din in Nj. Vis. kneginja Olga 10.000 Din.

Obrestna mera neizpremenjena. Poštna hranilnica kraljevine Jugoslavije objavlja uradno z ozirom na neutemeljene vesti o znižanju obrestne mere za hranilne vloge, da ostane obrestna mera za hranilne vloge pri Poštni hranilnici neizpremenjena in znaša kakor doslej — 6, 5 in 4%.

Vojaškim vajam naše vojske, ki so se vršile pretekli teden v Beogradu, je prisostvoval tudi šef ameriškega generalnega štaba general Artur Douglas, ki se je o izvežbanosti vojakov izrazil zelo pohvalno.

Podražitev sladkorja. S preteklim tednom se je v smislu zakona o ureditvi cen sladkorja in sladkorne pese sladkor podražil za 1 dinar pri kg.

750 vagonov hrane za pasivne kraje. Odbor ministrov za prehrano pasivnih krajev je odredil 750 vagonov živil kot prvo pomoč pasivnim krajem. Ta hrana se razdeli med prebivalce v Savski, Primorski in Vrbaski banovini.

Uspeh šele v tujini. Poročali smo že, da je imel Slovenec Poljšak v tujini prav lepe uspehe s svojo metodo zdravljenja raka. Te dni se je vršilo na Dunaju veliko predavanje znanega raziskovalca raka dr. Funka, ki je med drugim izjavil, da je Poljšakovo zdravljenje raka zelo uspešno, kar dokazujejo razni primeri. Obenem je obetal, da se v kratkem ustanovi na Dunaju sanatorij za zdravljenje raka po Poljšakovem načinu.

V Savinjski dolini so razni požari in požigi prav česti kot smo že zadnjič poročali. Minuli teden je doletela požarna nesreča posestnika I. Čuka v Založah pri Polzeli. Zgoraj mu je cela stanovanjska hiša in gospodarsko poslopje. Poleg tega požara zaznamujejo še enega v Dolnji vasi.

S plinomisi je končal življenje postrešek J. Klovár iz Celja. Dejanje je izvršil radi izgube večjega denarnega posojila. Predno pa je storil ta obupni korak, se je obrnil na pogrebni zavod, naj mu preskrbi krsto in drugo; seveda so tam moža smatrali za slaboumnega ter mu niso postregli. Naslednjega dne so se pa njegove besede uresničile.

Z gobami se je zastrupila vsa rodbina kmeta I. Benčiča z Bušetina pri Osijeku. V treh dneh je cela petčlanska rodbina umrla.

Ceneje nego v razprodaji in pri tem le prvovrstno blago za plašče, obleke, zimske suknje in vso ostalo manufakturo nabavite pri znani tvrdki NOVAK, na Kongresnem trgu (nasproti nunske cerkve).

Pri potujoči kmetijski razstavi, ki se pripravlja za svoje strokovno gospodarsko delo, sodeluje tudi Hmeljarsko društvo za Dravsko banovino s sedežem v Žaleu. Sodelovalo bo z več vzorci iz hmeljarske stroke.

V Škofji Loki so po večmesečnem delu popoplnoma renovirali staro župno cerkev sv. Jakoba. Stroški renoviranja bodo znašali do 50.000 Din. Toda Škofja Loka bo lahko ponosna na svoj prenovljen zgodovinski spomenik.

Težka avtobusna nesreča se je primerila pretekli teden na cesti med Ljubnim in Solčavo v znani Logarski dolini. Na avtomobilu A. Tevža se je vozilo več potnikov. Nedaleč od nevarne skale Igle je nenadoma izgubil šofer oblast nad avtomobilom, ki se je prevrnil v strugo Savinje. Dočim so ostali potniki več ali manj poškodovani, je našla smrt pod avtom mlada žena Neža Ošepova, ki ji je prevrnjeni avto strl prsni koš.

Kozolec je pogorel posestniku A. Teranu iz Bistrice pri Naklem. Kozolec je bil ves napolnjen s senom, deteljo in fižolom; požrtvovalnim gasilec ni uspelo rešiti kozolca. Posestnik trpi okoli 30.000 Din škode.

Po-kožuhanju koruze, ki je ponekod pravi praznik, so minuli teden neki fantje zapadli dninarja R. Podpečana iz Stranice ter mu z nožem prerezali nos in izbili dva zoba. Čudno je to pri nas, ob vsaki priliki se mora kaj zgoditi! Še huji pa je bil slučaj pri kožuhanju v Razvanju pri Mariboru, kjer so fantje že malo vinjeni pričeli prepir in pretep, v katerem je nekdo sunil v hrbet kolarja F. Pukla iz Gor. Hoč, ki je poškodbam podlegel.

V kamnolomu pri Št. Petru na Dol. je zasulo delavca Antona Rataja, ko je kopal pesek.

Maks Pirnat:

Spominska proslava Franca Detela

(Ob odkritju spominske plošče, vzidane v Moravčah v rojstni dom pisatelja Franca Detela, dne 20. septembra 1931.)

»Kar mož nebesa so poslala,
da večnih nas otmo grobov,
vse mati kmetška je zibala,
iz kmetških so izšli domov.«

Simon Gregorčič. »Kmetški hiši.«

V teku zadnjih deset let je imela lepa dolina Moravska in prijazna nje soseda: soteska Črni graben troje nepriljubljenih, preprostih, a za to tembolj srčkanih narodnih slavnosti, ki so veljale proslavi domačih kmetških sinov. Dne 11. septembra 1921. se nas je zbralo lepo število domačih in tujih častilcev pisatelja Franceta Maslja pred njegovo rojstno hišo v Spodnjih Lokah, kjer so odkrivali spominsko ploščo, temu čistemu narodnjaku, ki je moral za pošteno svoje slovensko prepirčanje bežati iz ljube domačije v tujino tja za Dunaj, kjer mu je prav tisti dan od žalosti in koprnenja po domu počilo srce, ko je v kancelijo prišlo naznanilo, da se Maselj lahko vrne domov. Vrnil se je, a mrtev. Ni je več gledal svete zemlje domače. — Poleti 1930. 6. julija smo s ploščo zanamovali bajto, na Konju nad Krašnjo, v kateri je prišel na svet Jože Podmilšak (kot pisatelj znan pod imenom Andrejčkov Jože), nadarjen mlad pripovednik, ki pa mu je smrt izbila pero že v 29. letu starosti, ko se sosedom ni mogel povedati vsega, kar je imel lepega nabranega zanje in kar je vestno čuval v dnu duše; vse tako neskončno vdane in zveste ljubemu kraju domačemu. — Preteklo nedeljo pa so se oglasili Moravčani in nas povabili tja na svoj prostrani trg pred lepo faro cerkev z dvema mogočnima turnoma, tja k najbližji enonadstropni hiši Jurkovih, da z njimi vred odkrijemo kip in ploščo, vzidano v čast možu, spo-

štovanemu pisatelju Francetu Detelu, ki je tam zagledal luč sveta, ki se je v tej hiši zaljubil v sladki jezik slovenski, zaljubil se v staro pošteno, srečno kmetško življenje.

Ko je doraščal France Detela, je bila gostilna njegovega očeta »Pri Jurku« najbolj sloveča v veliki moravški dolini in v vsej bližnji in daljni okolici. Jurkovi so znali postreči z dobro kapljico, z okusno jedjo, zraven so pa razumeli gosta pozabavati s prijazno, nepriljeno, šaljivo besedo domačo.

Kaj čuda, da je bilo pri Jurku gostov vedno vse polno, gostov domačih in iz sosednjih dolin, pa tudi doli od prijazne Dobske, Mengeške in Kamniške ravnine. Tu so kupovali živino, in jo nakladali na vozove, cvetela je kupčija z žitom in drugimi poljskimi pridelki. V gostilni je vrelo kot v panju pred rojem. Po kupčiji so švigali sem in tja dovtipi, kresale so se šale, oglasila se je dostojna, mehka, božajoča pesem domača, tista stara zvesta spremljevalka kmetškega trpina od prastarih časov sem.

Mladi študent France je v počitnicah rad pogledal med goste, rad se pomudil med njimi, iz srca se smejal njihovim šalim. Pa je šel v zgornjo sobo, premišljeval to pisano življenje kmetško, enostavno na zunaj, a v jedru polno ljubezni in sovraštva, dobrodušnosti in zavratnosti, odpuščanja in maščevanja, nesebičnosti in samogoltnosti. Premišljeval je to igro življenja našega, gledal jo je od solčne in senčne, od jasne in temne plati, in nehote so se mu snovale pred duhom mične, resnične kmetške povesti, s katerimi je stopil na dan kot tridesetleten mož, ki se je otrešel mladostne žlebudravosti, prenapljenosti in površnosti. Detela je spregovoril kot zrel pisatelj, ki ve, kaj hoče, ki nima tega, kar je zapisal, nič popraviti ali spremeniti. Francetu je bila očetova ugledna, spoštovana gostilna najboljša šola za njegovo pisateljsko delovanje.

Rojstnemu domu, domačemu kraju, sosedom svojim se France ni izneveril v nobeni

povesti svojih, od živahne zgodbe »Malo življenje« do pretresljive slike iz grozne svetovne vojske, ki ji je naslov »Zakon in vest«, s katero je delo svoje zaključil in mirno legel v grob po vročem, trdem, napornem dnevu nemurnega svojega pisateljskega poklica.

Kmeta je Detela slikal takega kakor je v resnici, kakor ga je slikal Mencinger, pa Jurčič, pa Kersnik, ali veliki Rus Turgenjev. Dobri ljudje so mu pri srcu, te riše že tako nežno in prisrčno, da mladina strastno vživa tako berivo in se nezavestno navzema ljubezni do teh lepih značajev, katerim bo v zrell dobi svoji skušala biti enaka. Vse pa, kar je podlo in nizko, kar je skoporito in samogoltno, zavistno in škodoželjno, vse to pisatelj Detela ošvrkne z ostro, skelečo besedo. Pristuditi ume kar mimogrede vse nevredneže, vse grabeljive volkove, zlasti one, v kožah ovčjih. In kmetške povesti njegove prepleta globoka ljubezen do grude domače in do naših ljudi, do sinov te grude, od pamtiveka prepojene z znojem in s krvjo naših očancev, te grude, vse posveč. s tiho molitvijo vernega, vdanega kmetškega srca. In kar daje tem povestim poseben čar, to je tista dobrodejna šaljivost, ki ti tolikrat nehote na lice povabi dobrodejen, prisrčen nasmeh, nasmeh, ki je tako potreben kakor ocvrek na žgance.

France! Nisi zatajil Jurkove hiše domače, ne zlate matere svoje, one zgovorne bistre ženice. Ves si Jurkov, ves sin matere Marjete. Ali te je mogel zatajiti sosed tvoj, rojak tvoj. Ponosen, upravičeno ponosen je na Tebe Moravčan in samozavestno pokaže od nedelje naprej na spominsko ploščo na Jurkovi hiši: »Vidiš, sosed, tu se je rodil, tu doraščal naš France, ki je znal nas sosede tako mojstrsko slikati. In v mrtvi kamen je vdihnil Planinski Tine (Moravčan kipar Tine Kos) dobrodušne poteze poštenega moravškega obraza, obraza prijaznega prof. Franca Detela. Naš je Detela, domačin je naredil ploščo in kip, stroške smo pokrili sami. Dopade nam ta ponos! Na Detela bo Moravčan vedno lahko ponosen.

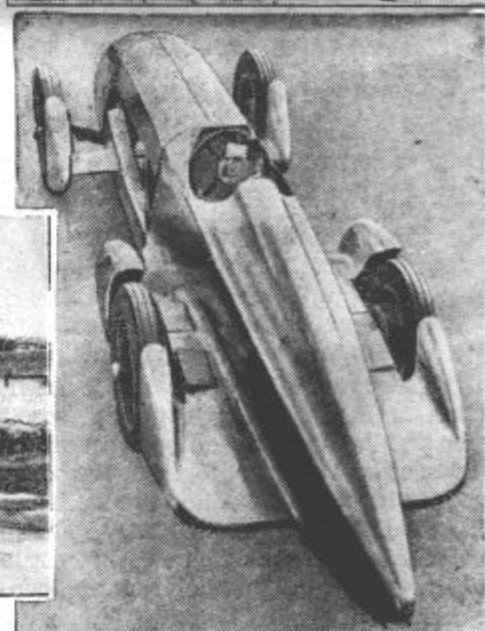

Atentat na kitajskega ministra za zunanje zadeve. Kitajski dijaki so napadli kitajskega ministra za zunanje zadeve dr. Wangja v njegovi pisarni in ga težko ranili, ker je po njihovem mnenju premalo energično branil kitajske interese v Mandžuriji.

Holandška kraljica na vojaških vajah. — Holandske vojaške vaje so se zaključile z veliko parado pred kraljico Viljemino. (Slika na levi zgoraj.)

Dr. Alfred Sze, novi kitajski minister za zunanje zadeve. Doselej je bil dr. Alfred Sze, kitajski zastopnik pri Društvu narodov. (Slika desno zgoraj.)

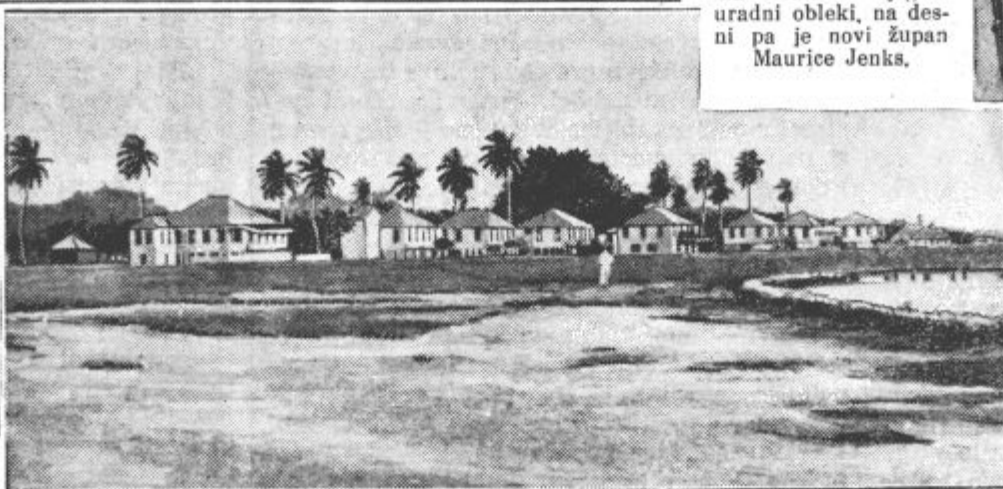
Volitev župana v Londonu. V Londonu so te dni izvolili v mestni hiši novega župana ali lord-majorja. Na sliki vidimo (na levi) bivšega župana Viljema Neala v njegovi uradni obleki, na desni pa je novi župan Maurice Jenks.

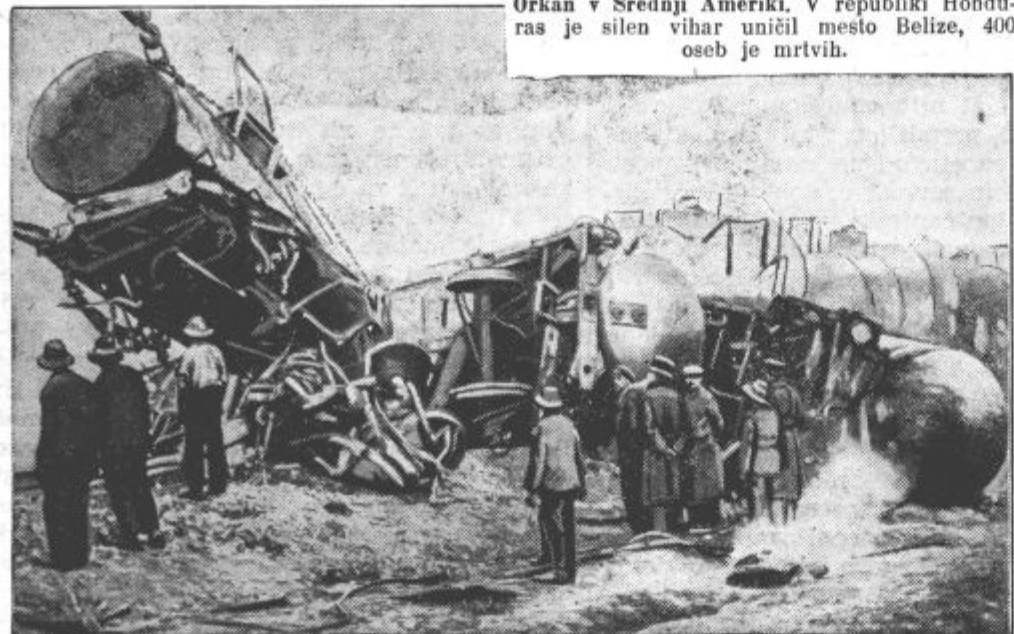
Cela vas zarubljena. — V vas Holzheim (Nemčija) je prišla uradna komisija, ki je zarubila 280 rodbinam vse premoženje, ker so morali ljudje plačati izgube svoje domače hranilnice in posojilnice.

Za sodnika v Carigradu je imenovana 26-letna Meliha Nuri Hanum.

Orkan v Srednji Ameriki. V republiki Honduras je silen vihar uničil mesto Belize, 400 oseb je mrtvih.

Nove vrste voz za dirke. V Angliji so zgradili nove vrste voz za dirke, s katerim namerava dirkač W. Froy doseči nov rekord v hitrosti. (Slika na desni.)

Težka železniška nesreča v Romuniji. Blizu Bukarešte je zavozil z bencinom nатовorjen 50-vagonski vlak v prazen vlak, 5 oseb je bilo pri nesreči mrtvih.

Angleški zrakoplov »R 100«. Angleška vlada je prodala zrakoplov »R 100«, da zniža izdatke v državnem proračunu. Stroški za vzdrževanje zrakoplova so znašali na leto do 30 milj. dinarjev.

Sreska organizacija vojnih dobrovoljcev v Ljubljani priredi v soboto 10. t. m. v veliki dvorani hotela »Union« spominsko svečanost 15-letnice osnovanja Prve dobrovoljske divizije v Rusiji. Program svečanosti obsega: Predavanje prof. g. dr. Ernesta Turka o dobrovoljskem pokretu. Govor predsednika glavnega Saveza dobrovoljcev v Beogradu g. Lujo Lovriča. Sodeluje pevski zbor in godba dravske divizije v Ljubljani.

Ciganska nadlega pred sodiščem. Te dni so imeli na beograjskem sodišču majhno zanimivost. V razpravi dvorani je sedelo na zatožni klopi nič manj kot 21 cigank. Vse so bile obdolžene različnih tatvin. Vendar so se vse prav poceni izmazale: bile so oproščene ter odpravljene v Čuprijo.

Huda nesreča 3letnega otroka. V Široki Seli pri Litiji so z brajd obirali pri nekem posestniku grozdje. Obiralec je poskušala posnemati tudi 3letna Fanika, ki se je skobacala na stol pod brajdo. V tem pa se je domači pes strgal z verige in se zagnal proti otroku ter mu strgal z glave polovico kože. Nesrečnega otroka so prepeljali v ljubljansko bolnico.

Krava pod vlakom. V Laborah pri Šmartnem je pasel neki pastir več krav, ki so mu pa ušle na železniški tir. Med tem pa je pridrvel vlak, ki so se ga krave ustrašile in zbežale pred njim. Ena pa je zaostala in skočila med dva vagona, ki sta jo potlačila navzdol, kolesa pa so ji odrezala glavo.

Šahovski turnir, ki se je vršil na Bledu skoraj mesec dni ter so se v njem borili za prvenstvo skoro vsi evropski velemejstri šahovske igre, je te dni končal. Prvo mesto si je priboril Rus dr. A. Aljehin, znani velemejster in svetovni šahovski prvak. Sprejel je 30.000 Din.

Nepričakovana dedščina. V Severni Ameriki se je na neki kmetiji podedovala od roda do roda velika železna škrinja. Počasi je čisto zarjavela. Sedanjí gospodar se je je hotel znebiti. Prej pa je še pozval ključavničarja, da mu jo odpre. V veliko presenečenje je našel gospodar v škrinji za 30.000 dolarjev zlatega in srebrnega denarja.

Krvavo žeganje na Dolenjskem. V Gradišču pri Sv. Jerneju na Dolenjskem praznujejo vsako leto 27. sept. god. Sv. Kozme in Damijana. Na tem praznovanju se prav posebno udeležuje mladina. Letos še v večji meri, ker je praznovanje padlo na nedeljo. Živahno je bilo vrvenje v točilnici »pod vejo«, kjer so se zbrali predvsem fantje iz Zapuž, Vrhpolja in Orehovice. Živahnost pa se je stopnjevala in fantje so si bili kmalu v laseh. Razdeljeni v dva tabora, so se čisto za res pričeli obdelavati; enega so vsega pobitega prepeljali v bolnico, dva pa sta v domači oskrbi.

Občinstvo opozarjamo na današnji oglas tvrdke Josip Ivančič, Ljubljana, Prešernova ulica št. 54.

Pri sekanju lesa se je težko ponesrečil Lovrenc Trontelj iz Luč pri Grosupljem; s ponesrečenim zamahom sekire si je presekala vse kosti desne roke.

Puška je razmesarila roko gozdnemu čuvaju Pesku iz Trbovelj, ko je opravljal službo v gozdu se je obesila na petelina majhna veljica ter nabit puško sprožila.

V loncu vrole sirtke je našel smrt 3 letni sinček seljaka Čizmešija iz Brezovice pri Zagrebu. Nesrečni otrok je po neprevidnosti padel v lonec. Umrl je očetu v rokah, medtem ko ga je nesel k zdravniku.

Pet žrtev v eni hiši. V neki hiši v Aliburnu so našli pet mrtvih in poginulega psa. Pri preiskavi so ugotovili, da je vseh pet članov rodbine zastupil ogljikov dvokis, ki je uhajal iz odprte peči.

Uboge lastavice. Iz Bosne poročajo, da so tam v milijonih zmrznile lastavice, ki so priletele iz severnih krajev. Zajel jih je mrz, ko so letele na jug.

Ker mož popiva, se je njegova žena masečevala na ta način, da je pobila s sekro vsa okna beograjske kavarne »Moskva«. Napravila je kavarnarju 15.000 Din škode.

Usodno vasovanje je do smrti prizadelo mladeniča Tomaža Goleta iz Malega Cirknika pri Trebnjem. Komaj dvajsetleten pa je že moral postati žrtev brezvestne podivjanosti. Ko je vasoval pri dekletu v vasi Češjeve, so ga domov grede napadli neznani fantje, eden izmed njih ga je udaril s kopačem po glavi ter je dan kasneje v bolnici izdihnil. Tudi storilec so že izsledili, je poročen mož in družinski oče, ki je upropastil mlado življenje in svojo družino.

Detomorka. V vasi Gibovac pri Murskem Središču je neka Marija Makovec umorila svojega komaj rojenega otroka. To je pri njej že drugi slučaj detomora. Za prvega se niti kazni ni sprejela. Splošno se smatra, da je omenjena slaboumna.

Zagonetna smrt. V vasi Obrijah pri Ljubljani so našli pretekli teden na cesti v bližini hiše posestnika Zajca mrtvega njegovega sina Valentina Zajca. Na glavi je imel le majhno ranico, ki bržkone ni mogla povzročiti smrti, kar celo zadevo napravi pravo zagonetno. Prejšnji večer je bil pokojni še na vinski trgatvi, kar se je poslej zgodilo, ni mogoče ugotoviti. Zadavil ga je njegov brat.

Odmevi ostavke praškega nadškofa Kordača. Češki episkopat je na svoji konferenci sklenil, da odstrani z njunih mest dva duhovnika, ki sta v listih nastopala proti papeškemu nunciju Ciriaciju, češ da je on prisilil Kordača k odstopu. Dalje so sklenili razpustiti društvo nemških katoliških duhovnikov zaradi neposlušnosti, in še h koncu, da se odslej krščansko socijalni list »Deutsche Presse« ne smatra več za katoliški list. Konferenci je prisostvoval tudi sam nuncij g. Ciriacci.

Ženo je zaklal neki natak M. Čulović iz Sremske Mitrovice, ker mu ni hotela dati jesti. Nesrečnici je zabodel nož v prsa.

V Londonu so se pretekli teden vršile velike demonstracije brezposelnih. Še večje pa so bile v mestu Glasgowu, kjer so demonstranti navalili na 50 trgovin in jih razdejali. Pri spopadih s policijo je bilo ranjenih več brezposelnih.

Tudi na Španskem so, kot je že uvedeno v mnogih državah Evrope, dobile volilno pravico ženske. Člen glede starosti zahteva, da je volilna upravičenka izpolnila 23 let.

Pretep v občinskem svetu. Na seji budimpeštanskega občinskega sveta je prišlo ob priliki razgovora o gospodarski krizi med socialističnimi in krščansko-socijalističnimi odborniki do ostrega spora. Videč velik nered, ko so odborniki skušali napasti drug drugega, je župan Ripka sejo prekinil. V odmoru je poslanec in odbornik Pajer vrgel proti predsedniški mizi klop. Končno pa je vzpostavila zopet red policija.

Starega rimskega zidovja nimamo le v Ljubljani, ampak so ga deavci, ki so popravljali cesto, odkrili tudi v Tomislavgradu v Bosni. Zid je širok nad 2 m in še dobro ohranjen.

V prepiru ustrelil ženo. Kmet Tomo Strelec iz Druškovec pri Varaždinu se je sprl s svojo ženo ter v nagli jezi pograbil puško in ustrelil ženo v trebuh. Sodišče ga je obsodilo na pet let.

Na Japonskem je pretekli teden močan potres napravil precej škode. Beležijo tudi več človeških žrtev.

120 jezikov Razni jezikoslovci so po večletnem študiranju in raziskovanju dognali, da se govori v celi Evropi okoli 120 jezikov. Največ se jih govori v Rusiji, približno do 80.

V Beludžistanu v Aziji je zgorelo potniško letalo. Pilot in mehanik sta mrtva; pet potnikov pa je zelo težko ranjenih.

Nekaj je manjkalo. Na slikarski razstavi je s posebnim zanimanjem ogledoval okoliški kmetovalec sliko, ki je predstavljala konja na cesti. K njemu pristopi slikar, misleč, da namerava mož kupiti sliko. Kmet pa mu de: »Tej sliki nekaj manjka«. »Kaj neki?« »Vaš konj ima dvignjen rep, fig pa ni nikjer na cesti; to se pravi, da ne poznate prav konj!«

V Bosni so se zaradi nenavadno zgodnje zime pojavili številni volkovi, ki predvsem napadajo razne ovčje staje. Doslej zaznamujejo že več napadov na ovce, vendar pa se ponekod prav uspešno borijo proti krvoločnemu velikim ovčjim psi.

Navidezno mrtvi. Pred nekoliko dnevi je umrl v Bukarešti trgovec V. Schiller. Ležal je že v rakvi in tudi pogrebne svečanosti so se že vršile. Nenadoma pa se je dvignil pokrov rakve in navidezno mrtvi je sedel v rakvi. Med pogrebi je nastala strahovita zmešnjava. Mnogo žensk je pri tem omedlelo. Od mrtvih vstali trgovci se počuti prav dobro.

Na dan poroke je doživel neki muteč, ki je od šestega leta svoje starosti izgubil dar govora, nenavadno srečo. Kot sin lekarnarja v ameriškem mestu Hullu se je seznanil s prodajalko v lekarni svojega očeta. Sklenila sta se poročiti, v kar so stariši tudi privolili. Ko sta bila v cerkvi pa je muteč nenadoma pričel govoriti, kar je splošno še povečalo zadovoljstvo mladega para.

Obsojeni vrabci. V vasi Miedebrun na Pruskem so se vrabci tako razmnožili, da je resno pretilo, da bodo večji del žetve opravili oni sami. Deželni svetnik je zato izdal ukaz, da mora vsak kmet njegovega okraja prinesiti preden v določenem roku 12 vrabčjih glav. Neki posestnik pa temu ukazu ni zadostil ter je bil obsojen na globo, ki je pa ni hotel plačati. Pritožil se je na sodišče, ki pa je ponovno izreklo globo. Čuden uradni ukaz!

500 samomorov v enem letu beležijo v Zagrebu. Tozadevno statistiko je sestavil zagrebški »Jutarnji list«. Največ se jih usmrti z očetno kislino, kar je zelo zanimivo ter v tem oziru Zagreb prednjači v celi Evropi.

V rumunskih petrolejskih vrelcih je te dni spet izbruhnil velik požar vsi poizkusi, pogasiti ga, so ostali brezuspešni.

Bolgarski komiti še vedno nemoteno nadaljujejo s svojimi groznimi dejanji. V neki vasi pri Dobrudži so našli pred kratkim dvojno strašno razmesarjenih trupel rumunskih kolonistov, ki sta bila umorjena od bolgarskih komitov.

Zanimiv proces. Proti atentatorjem na albanskega kralja Zogua se vrši v Riedu na Zg. Avstrijskem razprava. Obtoženca Želoši in Kameju odklanjata vsako krivdo. Posebno resno pa je nastopil obtoženec Kame, ki je izjavil, da Zogu sploh ne prizna kraljevega naslova, obenem pa ga je obdolžil raznih izdajstev, posebno tega, da je napravil Albanijo za italijansko kolonijo. Pod vladarstvom Zogua strada albanski narod, ki prej ni poznal bede, medtem pa gre cela šestina državnega proračuna za kraljevi dvor ter vse kraljevo sorodstvo sprejema iz državne blagajne visoke plače. Predvsem pa obdolženec obžaluje, da se je napad izjalovil.

XIII. poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo.

Zalec v Savinjski dolini, dne 1. oktobra 1931. Začetkoma sezone se je letošnji pridelek cenil na 16.000 starih stotov, kar se je pa sedaj dokazalo za prenizko. Letina 1931 se ceni na 18.000—18.500 starih stotov, od katerih je prodanih skoro 90 odstotkov. Kupčija bolj miruje. Prima blago je skoro prodano. V tukajšnji javni Oznamenovalnici za hmelj se je do danes signiralo 2112 težkih bal po 150 kg. — Društveni odbor.

Gospodarstvo

Žnuderl K., ekonom:

O omiljenju vinske krize.

Že pred par meseci sem dal pobudo gospodarsko kmetijskim faktorjem, da intervenirajo pri kr. banski upravi za doklade prosti nakup vina za delavce.

Stvar sem si zamislil sledeče: Imamo namreč nešteto delodajalcev, posestnikov in obrtnikov, ki zaposlujejo izven domačih tudi tuje delavce ali dninarje, katerim dajejo za plačilo razen denarja tudi hrano in pijačo, (običajno sadjevec).

Množina pridelanega sadjevca pa niti od daleč ne krije konzuma.

Imamo tudi delodajalce, ki sproti dnevno kupujejo sadjevec v gostilnah in ga plačujejo 4—5 Din za liter. Takšnih imamo samo v mestu Mariboru in njega bližnji okolici toliko, da porabijo več sto hl, te pijače.

Marsikateri od njih mi je že rekel, da bi rajši kupil vino (mesto sadjevca) za družino in delavce, ker bi ga dobil celo po 3 Din liter, če bi mu ne bilo treba plačati občinske in banovinske doklade.

V tem pogledu je sicer savez vinogradnikov in sadjerejcev za Slovenijo že podvzel korake pri banski upravi, kakor je namreč poslalo »Jutro«, vendar se jaz nikakor ne strinjam, da bi se omejila možnost doklade prostega nakupa vina za lastne delavce, na itak doklade prosti čas od 1. oktobra do Martinovega. Ob tem času se namreč število delavcev znatno zmanjša, podjetnik mora ravno tedaj plačati zadnji obrok davkov, preskrbeti vse potrebno za zimo, pri čemer navadno zmanjka denarja. Radi tega bi s tem dovoljenjem ne bilo mnogo pomagano, pač pa ako se izda obče dovoljenje za tak nakup.

Ako si postavimo točno pred oči sliko te zadeve, vidimo, da bi si s takim dovoljenjem, pri nas v Sloveniji, ki ima toliko pasivnih krajev (koder vino ne raste) in ljudje pijejo le vodo, marsikdo privoščil kak polovnjak (3 hl) vina za svojo družino in delavce.

Morda bo kdo rekel, da bi to škodovalo gostilničarjem. O seveda bo, toda ne tako občutno, kakor škoduje zastoj vinskega konzuma vinogradarju zlasti pa vinogradniškim družinam, kojim preti eksistenčni polom in teh je skoraj 40.000 v Sloveniji.

Prosim slavno bansko upravo, da v interesu splošnosti zadevo čimprej, ter ugodno reši ter tako omogoči večji konsum vina.

* * *

Državna podpora za nabavo žitnega semena. Kmetijski minister je s soglasjem predsednika ministrskega sveta, da se na račun državne kmetijske zakladnice kmetijskega ministrstva da podpora za nabavo semena pšenice, rži in ječmena poljedelcem kot posojilo za leto dni. Podpore se razdele: 1. Vardarski banovini 400 tisoč dinarjev; 2. dunavski banovini 250.000 Din; 3. drinski banovini 250.000 Din; 4. savski banovini 350.000; 5. moravski banovini 200.000; 6. vrbaski banovini 150.000; 7. zetski banovini 200.000; 8. dravski banovini 100.000 dinarjev; primorski banovini 100.000 Din. Skupno vsem banovinam 2 milijona dinarjev. Banske uprave bodo porabile 4 šestine denarja za nabavo semena pšenice, ki najbolje ustreza lokalnim razmeram, eno šestino za nabavo semena ozimnega

ječmena. Nabavljeno seme bodo razdelili srezki kmetijski referenti naprednim in sposobnim poljedelcem kot enoletno posojilo še letošnjo jesen; vsi pa se bodo morali obvezati, da bodo isto količino semena vrnili po žetvi iste setve. Tako dobljeno seme bodo banske uprave razdelile prihodnje leto med poljedelce, ki letos semena ne bodo dobili.

Izredno nizke cene je doseglo zadnje dni grozdje. V nekaterih delih v dolini Neretve se prodaja po 50 para kg.

Kmetijska razstava v Kranju, ki bi se imela vršiti začetkom novembra t. l., se vsled nenadnih zadržkov odgodi za nedoločen čas.

Za sadno razstavo in grozdni sejem v Sevnici dovoljena polovična vožnja. Z rešenjem Generalne direkcije drž. železnic v Beogradu šte. 76.717 od 23. septembra 1931 je dovoljena vsem posetnikom sadne razstave za sevnisko Posavje v Sevnici od 4. do 11. oktobra t. l. in vsem posetnikom sejma za vinsko grozdje, ki se vrši v okviru sadne razstave dne 5. oktobra t. l., polovična vožnja na vseh osebnih in brzih vlakih izven SOE in sicer za vse proge ljubljanske in zagrebške direkcije. Polovična vožnja velja za potovanje v Sevnico od 2. do 11. oktobra, za povratek pa od 4. do 13. oktobra t. l. Vsi posetniki sadne razstave kupijo na odhodni postaji cel vozni listek opremljen z mokrim žigom, ki velja potrjen od razstavnega odbora tudi za povratek. Za razstavno blago velja popust, predviden v tarifi del II. odsek B-XIII.

Pojasnilo k sadni razstavi v Ptuj. Na mnoga vprašanja radi vožnje po železnici daje pojasnilo razstavni odbor za I. banovinsko sadno razstavo in sadni sejem v Ptuj, da je generalna direkcija drž. žel. z odlokom od 16. sept. 1931 br. 75.144-31 dovolila polovično vožnjo po jugoslovanskih železnicah in sicer za vse vlake razun SOE na ta način, da si dotičnik, ki namerava obiskati razstavo in sadni sejem v Ptuj, kupi pri odhodni postaji cel vozni listek do Ptuja, katerega pa pri izstopu v Ptuj ne odda, temveč ga obdrži za brezplačni povratek nazaj, seveda si mora na razstavi od razstavnega odbora dobiti potrdilo, da je razstavo posetil, kajti le s tem potrdilom velja prvotni vozni listek za brezplačni povratek. — Polovična vožnja je dovoljena v času od 9. do 17. oktobra 1931. Enako je tudi znižana tarifa del II., odsek B-XIII za blago, ki se pošlje na razstavo. Daje se nam poročila, da bo ves čas razstave obratovala v Ptuj najnovejša in po modernih principih urejena tovarna za sadne in grozdne sokove Jos. Orniga. Ta tovarna, ki je menda enake vrste še ni v naši državi, bo na vpogled vsem obiskovalcem razstave brezplačno, na razstavi sami pa bodo razstavljeni sadni sokovi te tovarne ter v okrepčevalnici za poskušnjo na razpolago — seveda proti plačilu. Ptuj, ki je vinski in sadni centrum, je postal ob enem tudi centrum za sadne in grozdne sokove. Na dan otvoritve razstave dne 11. oktobra bo v Ptuj tudi sadjarski shod popoldne ob 15. uri v Narodnem domu. — Na tem ob enem zboru se bodo obravnavala zelo važna vprašanja v sadjarstvu, ki bodo velikega pomena za bodočnost. — Na razstavi bo mogoče videti sadni izbor vseh srezov Dravske banovine ter pakovano sadje po zahtevah svetovne trgovine.

Umna reja kuncev. Spisala dr. Andrej Jenko in Alfonz Inkret. — 1931. — Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena 16 Din. — Na jesenski velesejmski razstavi je marsikateri obiskovalec obstal pri oddelku za umno rejo kuncev. In marsikateri je tudi odšel s čvrstim namenom, da se i sam posveti reji kuncev, zakaj reja teh živalic ima toliko mikavnih strani, da z najmanjšimi sredstvi omogoči človeku zares prijeten, koristen in izredno lep sport. Mnogi so tudi videli, da so svoje hlevčke oskrbovali napak, radi česar so doživljali razočaranja in morda celo opustili že začeto delo. Vsakemu pa, bodisi da se še ni bavil z rejo kuncev, bodisi, da se je že kdaj bavil ali se morda še bavi z njo, vsakemu je bilo jasno, da potrebuje za ta sport kratkih, točnih in jasnih navodil. Tej potrebi v polni meri zadostuje knjižica, ki sta jo napisala naša priznana strokovnjaka o reji kuncev, dr. Andrej Jenko in pa učitelj Alfonz Inkret. Knjižica je pravkar izšla v založbi Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani in vsebuje vse gradivo, ki more in mora zanimati ljubitelje reje kuncev. Najprej podaja Alfonz Inkret podroben opis divjega in domačega kunca, nato obravnava vse primere pasem in plemenskih vrst. Posebno poglavje posveča praktičnim vprašanjem vzreje domačega kunca, a posebno pozornost zasluži tudi poglavje o koristi, ki jo donša reja kuncev. — V drugem delu podaja dr. Jenko anatomijo kunca, nato piše o križanju — mendelizmu, naposled pa opisuje kunčje bolezni in njih zdravljenje, notranje in zunanje bolezni obravnava ločeno. — Knjižica, ki je dosti bogato opremljena s slikami, vsebuje toliko dobrega in reju kuncev neobhodno potrebnega gradiva, da je moramo biti zelo veseli, tem bolj, ker je vsa knjižica skoz in skoz praktična, strokovnjško na višku in — kar je za kupca še važnejše: zelo poceni.

Zveza obrtnih društev Dravske banovine v Celju priredi v Konjicah v nedeljo dne 11. oktobra 1931 ob 10. uri v dvorani Nar. doma splošno obrtniško zborovanje, ki bo obsegalo sledeči dnevni red: 1) Obrtniške organizacije in stanovska zavest obrtništva; referira referent Žabkar Drago. 2) Obrtniški krediti; poroča Stojan Holobar, član odbora Zanatske banke. 3) Ustanovitev obrtniškega društva v Konjicah. 4) Ustanovitev cenurnega odbora Zanatske banke za konjiški srez. 5) Slučajnosti. — Obrtništvo celega sreza se opozarja na to zborovanje in njega pomen. Zato se ga naj vsakdo udeleži.

SEJMI:

- 11. oktobra: Radeče pri Zidanem mostu.
- 12. oktobra: Semič, Kranjska gora, Sv. Rok pri Mokronogu, Teharje.
- 15. oktobra: Kamnik, Nadlesk, Planina na Štaj., Loče pri Poljačanah, Murska Sobota.
- 16. oktobra: Kočevje, sv. Filip v Varečah.
- 17. oktobra: Kočevje, mlhwybfskpzbfskplzh
- 17. oktobra: Loka pri Zidanem mostu.

VALUTE.

Dati moramo za:

1 švicarski frank	10-98	>
1 angleški funt	220—	>
1 ameriški dolar	56-10	>
1 francoski frank	2-22	>
1 češkoslovaško krono	1-67	>
1 italijansko liro	2-48	>

Hranilnica in posojilnica za Kandijo in okolico

Ustanovljena leta 1898

v Kandiji v lastni hiši

registrovana zadruga
z neomejeno zavezo

- Sprejema hranilne vloge od vsakogar, jih obrestuje najugodnejše, nudi popolno varnost, izplačuje točno -
Rentni davek plačuje sama iz svojega

Francoska kuhinja.

Nikjer na svetu menda ne cenijo dobre in vsebične jedi tako visoko kakor v Franciji in zato je »francoska kuhinja« oziroma francoski način kuhanja in pripravljajanja jedi znan po vsem svetu.

Kako visoko cenijo Francozi svojo kuhinjo, se vidi že iz tega, da je bil nedavno neki odlični kuhar odlikovan z visokim redom častne legije, francoski časopisi pa vsi vedno objavljajo nove kuharske »recepte« in razpravljajo o njih na dolgo in široko. V samem Parizu pa obstoji veliko število društev, ki goje poleg družabnosti tudi dobro kuhinjo. In kakor so Francozi drugače ponosni na to, da je njihovo splošno središče Pariz, tako visoko cenijo v kuhinji posebnosti, ki jih ima vsaka francoska dežela. Pa tudi posamezne gostilne v Parizu so ponosne na to, da ima vsaka od njih svojo posebno »specijaliteto«, ki je nihče drugi nima.

V Parizu je od vseh društev, ki goje francosko kuhinjo, najbolj znan »Klub 100 mož«. Člani tega kluba so sami imenitni ljudje, ki poročajo v svojem klubu (»Klub« je manjša družba ljudi, ki se stalno zbirajo v kakšnem lokalni) o vsaki jedi, ki so jo zaužili v tej ali v oni gostilni; povedo pa tudi račun. Tako ima ta klub pregled o vseh gostilnah v celi Franciji, kar pride klubovskim članom zelo prav zlasti na potovanjih.

Francozi pa niso požeruhi, ampak gleda-

jo bolj na kakovost kakor na velik kup jedi pred seboj. Kar je preveč, to Francoz ostro obsoja. Francoz pazi in gleda na to, da je obed ali večerja lepo in pravilno sestavljen in pripravljen, da se vse lepo ujema. K vsaki jedi se ne prilega vsako vino in razne začimbe morajo biti strogo odmerjene. Francoz pa ne ceni visoko samo svoje kuhinje, ampak obiskuje in preizkuša rad tudi tuje kuhinje, ki jih je v Parizu dovolj, kakor n. pr. rusko, poljsko, nemško, švedsko ali angleško in italijansko kuhinjo. Kjerkoli pa najde kaj dobrega, to si takoj prisvoji.

Čut za mero, za red in finost pa imajo tudi siromašnejši ljudje in ne samo bogatini, ki si lahko privoščijo za vsako jed tisti jedi najbolj se prilagajajoč pijačo. Celo hlapci in dekle in razni drugi uslužbenci premišlujejo, ali naj začno svoj obed z dvema redkvicama ali s skromno sardinjo. In če se odločijo za ribe ali za belo meso, takrat si naroče zraven vedno belo vino in ne rdeče. Jedo zelo počasi in umerjeno in ne požirajo kar na debelo, tako da imajo od vsakega zaužitega kosčka nekaj užitka. Najbolj preprost obed pa je vedno sestavljen iz več jedi in ne samo iz ene velike porcije, kakor je navada pri nas. Oni imajo vedno najmanj tri jedila: predjed, glavno jed in posladek. Od vsake jedi pa vzamejo le malo, tako da če človek dobi na mizo tudi po 5 ali še več jedi, ni nikdar nabasan in napet, ampak je vedno le pravilno nasičen.

Davčne zanimivosti.

Davkarji in tisti finančni gospodje, ki premišlujejo vedno le o novih davkih, da polnijo ž njimi državne blagajne, niso iznajdljivi samo danes, ampak so znali že od nekdaj iztakniti v vsakem žepu davkoplačevalcev po kakšen dinar.

Leta 1708. so obdavčili na Francoskem lasulje in sicer je bilo treba plačati od lasulje po tri franke, zato pa so uradni organi pritiskali na vsako lasuljo pečat, da je lasulja dobra.

Tudi ženitovanjske zabave so obdavčili, misleč, da ima na obredih vsak človek dovolj denarja. Ta davek so pa kmalu odpravili.

Davek na samce so vpeljali v Franciji za časa kralja Ludvika XV.

L. 1715. so obdavčili tudi »puder« (moka, s katero si posipavajo ženske še dandanes svoje obraze). Zaradi upornosti žensk pa so tudi ta davek kmalu ukinili in so naložili davek na milo. To je bilo ljudem prav, ker se takrat itak še niso tako umivali kot se mi danes, ampak so hodili kar umazani okrog.

L. 1552. so obdavčili cerkvene stolpe. Vsaka fara, kjer so imeli visok zvonik, je veljala za premožno in je morala plačati davek od zvonikov.

L. 1582. so iznašli davek na rjuhe, leta 1652. davek na vežna vrata, skozi katera se je lahko peljal voz, l. 1680. na papir, l. 1772. pa tudi na knjige.

EKONOM

Glavna Gospodarska
Zadruga v Ljubljani,
Koledvorska ulica 7

nudi po najnižjih cenah vse vrste
deležnih pridelkov, najfinejšo bano-
naško in domačo moko, krmila
špecerijsko blago in ostale v to
stroko spadajoče predmete. Ve-
lika zaloga vseh vrst umetnih
gnojil, modre galice ter najbolj-
šega trboveljskega in splitskega
portland-cementa

Vsak kmet mora biti naročnik
KMETIJSKE MATICE!

MANUFAKTURU
blago za moške in ženske
NOVOSTI ZA JESEN
nabavite najugodnejše pri tvrdki
NOVAK LJUBLJANA
Kongresni trg št. 15
(nasproti Murske cerkve)
Velika izbira! - Solidna posredstva!

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG D. D. LJUBLJANA

prodaja po naj-
ugodnejših cenah
samo na debelo:

Premog,
domači in inozemski
za domačo kurjavo
in industrijske svrhe.

Kovaški premog
vseh vrst.

Koks,
livarniški, plavžarski
in plinski.

Brikete

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG D. D.
LJUBLJANA, Miklošičeva cesta št. 15/1

Vajenca
od poštenih kmetijskih
staršev, ki bi imeli ve-
selje za mesarsko
obrt, sprejemem takoj
RUDOLF LOVŠIN
Sodražica

KMETJE,
kupujte blago pri
tvrdkah, katere
oglašajo v
Kmetiskem listu!

Denar naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

Kmetijski hranilni in posejilni dom

Račun pošt. hranilne št. 14.257

registr. zadruga z neomejeno zavezo

Brzjavlj.: „KMETSKI DOM“

v LJUBLJANI, Tavčarjeva (Sodna) ulica 1

Telefon št. 2847

VLOGE na knjižice in tekoči račun obrestuje po
5 1/2 % brez odpovedi, pri trimesečni odpovedi po
7 % brez odbitka oav. a na rente

Stanje vlog nad 50.000.000 dinarjev

Rezerve nad 700.000 dinarjev

Jamstvo za vloge presega večkratno vrednost vlog

Vložne knjižice drugih zavodov sprejema kot gotovino brez prekinjenja obrestovanja. POSOJILA daje proti poroštvu, na
vknjižbo in proti zastavi prem. čin in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tek. računu pod najugodnejšimi pogoji

BLAGAJNIŠKE URE: Ob delavnikih od 8 - 12 1/2. in od 3 - 4 1/2, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8 - 12 1/2.

Podružnici v Kamniku, Glavni trg, in v Mariboru, Slomškov trg 3

Šivalni stroji „Adler“ „Gritzner“

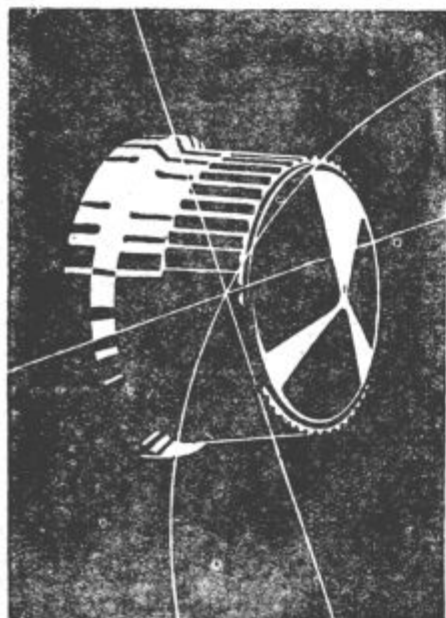
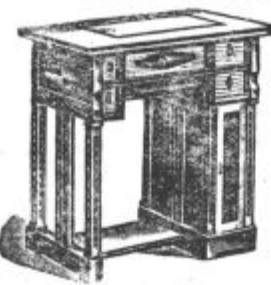
in kolesa,

najboljši material, precizna konstrukcija, krasna oprema ter najnižja cena **so samo pri**

Jos. Petelinc, Ljubljana
za vodo

Telefon 29-13

Večletna garancija
Pouk v voženju brezplačen

PHILIPS
PRIJEMNI
APARAT

2511

Samo eden edini gumb za ravnanje. Brez še tako tihega žvžganja, brez hrupa. Eden edini gumb na vsakem prejemniku 2511! Koliko je to stalo truda. To so najboljša dela tehnika. Najbolji rezultati preciznega dela. Najdovršenejša dela inženjerske umetnosti in spretnosti. Radi tega edinega gumba so ustanovili cele delavnice, ateljeje za preizkušnje in laboratorije. Nепrestano, težko delo — delo enega gumba. Ali ta edini gumb predstavlja ogromni napredek na polju radiotehnike.

Philips-ov prejemnik 2511 z enim gumbom za ravnanje

Prodaja na ugodne mesečne obroke
Pogoje, kataloge in cenike brezplačno
Generalno zastopstvo:

„**Centra**“ trgovina radio-aparatov gramofonov, koles, šivalnih strojev itd.
Ljubljana, Masarykova cesta št. 12
(nasproti kolodvoru — palača Vzajemne zavarovalnice)

Jesensko gnojenje - dvojno gnojenje!

Travnike, sadonosnike, vinograde in njive, na katerih sejemo ozimnine, moramo gnojiti v jeseni. Uspeh jesenskega gnojenja v primeri s spomladanskim — dvakratno.

Nitrofoskal-Ruše

vsestransko gnojilo z dušikom, fosforjem, kalijem in apnom, uporabljeno v jeseni, daje pri vseh gospodarskih kulturah dobre pridelke in zboljša kakovost.

Apneni dušik

raztrošen v jeseni na travnike, povzroča zgodnjo košnjo in obilo dobrega sena.

Naročila sprejemajo zadruga, Imetijske podružnice
„**EKONOM**“ v Ljubljani,
kakor tudi Tvorica za dušik d. d. Ruše

Izredna prodaja manufakture

za jesen in zimo se je pričela

v **Prešernovi ulici 54** (poleg kavarne „Slon“)

Za mal denar kupite res prvovrstno blago po neverjetno nizki ceni. —
Ta prilika se Vam nudi samo sedaj, dokler traja zaloga tega ugodno
nakupljenega blaga.

Prepričajte se!

Ogled je neobvezen!

Josip Ivančič, Ljubljana, Prešernova ulica 54

Laneno olje Firnež

Emajlne in
ostale lake

Oljnate barve

Lanene tropine

in vse v
stroko
spadajoče
blago ku-
pite dobro,
solidno in
po zmer-
nih cenah
pri

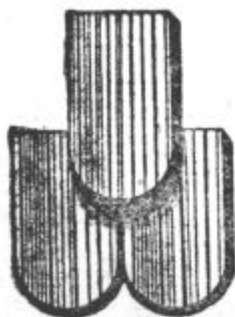
MEDIĆ-ZANKL

D. Z. O. Z.

Tovarne olja, firneža, laka in barv

LJUBLJANA · MEDVODE · DOMŽALE

Podružnica: Maribor, Novi Sad Lastnik: Franjo Medić

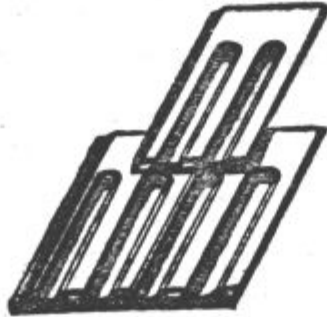

Opeko in strešnike

vseh vrst, za zidavo hiš, iz
znanih karlovskih opekarn

„**ILOVAC**“

dobavlja franco vsaka postaja
po konkurenčnih cenah samo

GENERALNO ZASTOPSTVO ZA DRAVSKO BANOVINO
„**EKONOM**“, **LJUBLJANA** Kolodvorska
ulica šte. 7

ZASTOPNIKE

za prodajo šivalnih
strojev, separatorjev,
koles, gramofonov,
elektrotehničnih pred-
metov i. t. d. pod zelo
ugodnimi pogoji
s p r e j m e m o .
„**CENTRA**“ trgovina
šivalnih strojev i. t. d.
Ljubljana,
Poštni predal 248.

500 dinarjev
tedensko plačamo

zgovornim osebam z
številnimi poznanstvi.
Perssons - Ljubljana,
Poštni predal 307. —
Znamko za odgovor.

Polnomastni,
polmastni in
trapistovski

SIR

ima stalno v zalogi po zelo ugodnih cenah

EKONOM **LJUBLJANA**
Kolodvorska ulica 7

Kovači!

Najboljši trdi in mehki **koks**
in **kovaški premog**
Vam nudi

Družba „ILIRIJA“ Ljubljana
Dunajska cesta 46. Telefon 28-26.